

**АНАЛИЗА ЕФЕКТА ПРОПИСА
ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ЗДРАВСТВЕНОЈ
ИСПРАВНОСТИ ПРЕДМЕТА ОПШТЕ УПОТРЕБЕ**

Потписивањем Споразума о стабилизацији и придруживању између Европске Уније (даље: ЕУ) и Републике Србије, успоставља се блиски и трајни однос, који се заснива на узајамности и обостраном интересу, што ће Републици Србији омогућити јачање и ширење постојећих односа са ЕУ. Признаје се важност усклађивања националног законодавства Републике Србије са правним тековинама ЕУ, као и имплементација истих.

Уговорне стране ће сарађивати у циљу усаглашавања стандарда заштите потрошача у Републици Србији са стандардима ЕУ, са крајњим циљем ваљаног функционисања тржишне економије. Заштита потрошача ће зависити од развоја административне инфраструктуре ради обезбеђивања надзора над тржиштем и спровођења закона. Крајњи резултат делотворне правне заштите потрошача је побољшање квалитета потрошачке робе и одржавање прописаних стандарда безбедности.

Поштовање преузетих обавеза из ССП и потреба за делотворном правном заштитом потрошача и одржавања прописаних стандарда безбедности, доводе до потребе за доношењем нових прописа и њиховим усклађивањем са правним тековинама ЕУ у овој области.

***Одређивање проблема који нацрт Закона о изменама и допунама Закона о
здравственој исправности предмета опште употребе треба да реши***

Предложеним законским решењем у смислу измена и допуна закона отклониле би се недоречености и нејасноће, те би се омогућило усклађивање ове области са законодавством ЕУ у знатној мери.

Изменама и допунама Закона отклониле би се правне нејасноће и створио би се потпунији правни основ за транспоновање одговарајућих и најновијих прописа ЕУ који се односе на здравствену исправност и безбедност предмета опште употребе, стављања у промет и коришћење ових група производа на територији Републике Србије који је у складу са прописима Европске Уније, односно који осигурава висок ниво заштите живота и здравља људи, унапређење слободног промета ових производа са земљама ЕУ и другим земљама, уз одговарајући ниво стручног надзор над применом Закона.

Овим изменама Закона, претходно изостављене групе предмета опште употребе (дуван, дувански производи, прибор за пушење и средства за одржавање хигијене у домаћинству) биле би поново обухваћене одговарајућом контролом здравствене исправности у свим фазама производње и промета односно контроле на тржишту Републике Србије, у циљу заштите живота и здравља становништва. Доношењем Закона о здравственој исправности предмета опште употребе, децембра 2011. године, дуван се није контролисао у погледу контаминације остатака загађујућих супстанци из животне средине (резидуе пестицида, тешких метала, радионуклеида и слично). Средства за одржавање хигијене у домаћинству и у индустрији, укључујући и она која се користе у производњи и стављању хране у промет, дезинфекциона средства и инсектициди за употребу у домаћинству такође се нису контролисала у погледу здравствене исправности ни у производњи, нити у тржишном надзору, као ни приликом увоза ради стављања у промет на тржиште Републике Србије.

Циљ који се овим прописом постиже

Законом о изменама и допунама Закона о здравственој исправности предмета опште употребе би се постигао виши степен усаглашености стандарда заштите потрошача у Републици Србији са стандардима ЕУ, са крајњим циљем функционисања тржишне економије и основног принципа ЕУ – слободног протока робе.

Овим минималним изменама постојећег Закона о здравственој исправности предмета опште употребе би се постигло и побољшање квалитета потрошачке робе (предмета опште употребе) и што је још битније – прописани стандард безбедности свих група предмета опште употребе.

Формални циљ, који би се постигао овим Законом, је већи степен усаглашености националних прописа са правним тековинама ЕУ, што је и тренутни захтев, па и примедба упућена од стране Европске Комисије (примедба се односи на неусаглашеност прописа у овој области) кроз Извештај о напретку Републике Србије (који се периодично израђује).

Да ли су разматране друге могућности за решавање проблема?

Да, разматране су и друге могућности, управо како и налажу основни постулати Анализе ефеката прописа, али с обзиром на околности да постојећи Закона о здравственој исправности предмета опште употребе није у довољној мери транспоновало захтеве релевантних ЕУ прописа, што је претходни услов за постизање крајњег циља – већа правна заштита потрошача, побољшање квалитета потрошачке робе и виши стандарди безбедности свих група предмета опште употребе, ово је једина опција којом се може решити овај проблем из више разлога.

Зашто је доношење овог прописа најбоље за решење проблем?

С обзиром на околности да постојећи Закона о здравственој исправности предмета опште употребе није у довољној мери транспоновало захтеве релевантних ЕУ прописа, што је претходни услов за постизање крајњег циља – већа правна заштита потрошача, побољшање квалитета потрошачке робе и виши стандарди безбедности свих група предмета опште употребе, ово је једина опција којом се може решити овај проблем из више разлога.

У складу са Јединственим методолошким правилима за израду прописа, јасно је прописано која питања се уређују законом, а која прописују подзаконским актима, као и правило да подзаконска акта морају имати правни основ у закону, те да иста само разрађују одредбе дате у закону.

Иако упоредо са изменама Закона радимо и на изради подзаконских аката, како је препоручено, многе одредбе ЕУ прописа „своје место могу искључиво наћи“ у Закону.

На кога ће и како утицати решења предложена у овом пропису?

Ове измене и допуне Закона неће утицати на произвођаче односно увознике предмета опште употребе, јер не уводе нове обавезе, осим на оне субјекте у пословању предметима опште употребе, чији су предмет пословања средства за одржавање хигијене у

домаћинству и у индустрији, укључујући и она која се користе у производњи и стављању хране у промет, дезинфекциона средства и инсектициди за употребу у домаћинству. Ове групе предмета опште употребе су неосновано и грешком изузете из система контроле здравствене исправности и безбедности, а овим изменама и допунама закона су враћене у надлежност министарства здравља, што је веома значајно јер, не ретко, представљају узрок тровања, повређивања и оштећења организма са опасним и неизвесним исходом и имају штетан утицај на здравље људи. До сада није постојала јединствена база података о случајевима тровања, повређивања и оштећења здравља и озбиљних нежељених ефеката насталим коришћењем предмета опште употребе. Ови подаци су се налазили у здравственим установама и центрима, а изменама Закона сви подаци ће се прикупљати у централну базу података Министарства здравља, коју ће водити Институт за јавно здравље Србије. Обавеза достављања података поменутом Институту за јавно здравље Србије је већ прописана у Закону, али се непоштовање ове обавезе до сада није санкционисало због непостојања казнене одредбе, што би се изменама и допунама Закона уредило.

Како се овим Законом дају јасније дефиниције појединих појмова, очекује се да ће исти бити лакше разумљив за све субјекте у пословању предметима опште употребе, што је засигурно позитиван ефекат овог прописа.

Пружањем могућности за пријављивање озбиљних нежељених ефеката насталих употребом предмета опште употребе, такође доприносе крајњем циљу овог Закона – заштита потрошача и виши стандарди безбедности свих група предмета опште употребе.

Који су трошкови који ће примена овог прописа изазвати грађанима и привреди, посебно малим и средњим предузећима?

Овај закон не изазива додатне трошкове. Измене постојећег Закона о здравственој исправности предмета опште употребе, односно његова примена, не изазива нове трошкове, осим трошкова који су и до сада постојали. Законом о здравственој исправности предмета опште употребе из децембра 2011. године, већ је прописана обавеза свим субјектима у пословању предметима опште употребе да морају имати атесте о здравственој исправности (трошкови лабораторијских анализа, административна такса која се уплаћује уз захтев за контролу приликом увоза и сл.).

Да ли позитивни ефекти доношења овог прописа оправдавају његове трошкове?

Трошкови који су и до сада постојали, а који су настали применом овог прописа, су нужни и оправдани, јер је крајњи циљ и ефекат овог прописа: безбедност и здравље људи, што је засигурно од непроцењивог значаја, те позитивни ефекти овог прописа оправдавају већ постојеће трошкове (који нису новина овог прописа).

Да ли овај пропис стимулише појаву нових привредних субјеката на тржишту и стимулишу тржишну конкуренцију?

Узимајући у обзир да је, како смо претходно рекли, формални циљ овог Закона, постизање већег степена усаглашености овог Закона са правним тековинама ЕУ, преузимањем ЕУ стандарда, постиже се ваљано функционисање тржишне економије, те и могућност за наше произвођаче да своје производе (који испуњавају ЕУ стандарде) учине

доступним на европском тржишту, као и да произвођачи из ЕУ (под једнаким условима као и на свом тржишту) учине доступним своје производе на тржишту Републике Србије - засигурно стимулише и тржишну конкуренцију и појаву нових привредних субјеката.

Да ли су заинтересоване стране имале прилику да изнесу своје ставове о овом пропису?

Да, с обзиром да су, и у овим минималним изменама постојећег Закона, своје сугестије дале све заинтересоване стране, које су иначе чланови свих радних група за израду подзаконског прописа који произилазе из овог Закона (произвођачи, дистрибутери, представници Привредне коморе Србије, Акредитационог тела Србије, Института за стандардизацију Србије, акредитоване и овлашћене лабораторије...), као и представници ЕУ пројеката (кроз консултантске услуге које су нам пружали у изради овог Закона).

Није спроведена јавна расправа с обзиром да се ради о минималним изменама и допунама Закона као и да је за наредну годину планирано доношење новог Закона о предметима опште употребе. Све заинтересоване стране су упознате са изменама и допунама Закона, новинама које доноси процес усклађивања националног законодавства са правним тековинама ЕУ, путем радионица уз подршку разних пројеката ЕУ (ТАИЕХ, РЛАС, ИРА 2010), као и путем редовне електронске комуникације са свим заинтересованим странама где су имале прилику да изнесу своје своје примедбе, ставове и сугестије о овом пропису. Сугестије заинтересованих страна су се односиле на: уређење одређених области које до сада нису биле уређене законом (дуван, електронске цигаре и пуњења за исте), што је прихваћено (ове области су предмет уређења овог прописа). С обзиром да су заинтересоване стране добри познаваоци ЕУ прописа, њихове сугестије су се односиле и на уједначавање терминологије, дефинисање појмова који до сада нису били дефинисани и тсл., што је прихваћено и имплементирано у овај пропис.

Које ће мере током примене овог прописа бити предузете да би се остварили разлози доношења овог прописа?

Током примене овог прописа Министар надлежан за послове здравља донеће подзаконска акта на основу овлашћења из овог закона у року од 12 месеци од дана ступања на снагу овог Закона. Санитарна инспекција министарства здравља ће, путем службених контрола (у складу са Планом рада и активности и Планом спровођења мониторинга), пратити степен имплементације прописа од стране субјеката у пословању предметима опште употребе и надлежних институција (института и завода за јавно здравље, овлашћених и акредитованих лабораторија за контролу здравствене исправности и усаглашености предмета опште употребе).

Капацитети за спровођење предложених решења и план активности и мера за спровођење законских решења

За спровођење предложених решења користиће се постојећи административни капацитети, уз континуирану едукацију истих уз подршку пројеката ЕУ (ТАИЕХ, РЛАС и сл.) и СУК и запошљавање нових кадрова у складу са политиком Владе Републике Србије.